

χαμπάρι

χαμπάρι, το, ουσ. [τουρκ. <habar <haber], η είδηση, το νέο. (Λαϊκό τραγούδι: *ήρθε ένα μήνυμα κακό κι ένα πικρά χαμπάρι, πως πνίγηκε ο Τσεμσελής, τ' όμορφο παλικάρι*)· βλ. και λ χαμπέρι. (Ακολουθούν 11 φρ.)·

- *δε δίνει χαμπάρι*, βλ. φρ. *χαμπάρι δε δίνει*·

- *δεν έχω χαμπάρι*, δεν ξέρω τίποτα, έχω τέλεια άγνοια: «δεν έχω χαμπάρι γι' αυτά που λες ότι έγιναν || έμαθες για τα επεισόδια που έγιναν κατά τη διάρκεια της πορείας; -Δεν έχω χαμπάρι»·

- *δεν παίρνει χαμπάρι*, **α.** δεν αντιλαμβάνεται, δεν καταλαβαίνει, δεν υποψιάζεται κάτι κακό που συμβαίνει ή που εγκυμονεί: «ο κόσμος να καίγεται, αυτός δεν παίρνει χαμπάρι || τον κοροϊδεύει όλος ο κόσμος κι αυτός δεν παίρνει χαμπάρι || ο άλλος το 'βαλε σκοπό να του διαλύσει το σπίτι κι αυτός δεν παίρνει χαμπάρι». **β.** δεν επηρεάζεται, δεν υπολογίζει, δε λογαριάζει τίποτα και κανέναν: «δεν παίρνει χαμπάρι από καμιά πίεση || κι ο γκραν πάπας να τον διατάξει, δεν παίρνει χαμπάρι». (Λαϊκό τραγούδι: *κι άλλες πολλές θελήσανε με κλάμα να με ρίξουν, μ' από γυναίκας δάκρυα δεν παίρνω 'γω χαμπάρι και δε σηκώνω από καμιά ποτέ μου χαλινάρι*)·

- *έχω χαμπάρι*, γνωρίζω, ξέρω, κατέχω κάτι: «έχεις καθόλου χαμπάρι από αγγλικά, για να μου διαβάσεις αυτό το γράμμα;»·

- *με πήραν χαμπάρι*, με αντιλήφθηκαν, με υποψίαστηκαν, με κατάλαβαν: «θέλησα να μπω κρυφά στο σπίτι, αλλά με πήραν χαμπάρι απ' το θόρυβο που έκανα || δεν ήθελα να καταλάβουν τη στενοχώρια μου, αλλά με πήραν χαμπάρι απ' την κακή διάθεση που είχα». (Λαϊκό τραγούδι: *σ' αγαπάω που να πάρει κι ας με πήρανε χαμπάρι*)·

- *παίρνω χαμπάρι*, αντιλαμβάνομαι, καταλαβαίνω, υποψιάζομαι κάτι κακό που συμβαίνει ή που εγκυμονεί: «ευτυχώς που πήρε χαμπάρι πως είχε πιάσει φωτιά η αποθήκη και την έσβησε έγκαιρα || να δεις εσύ τι καλά που παίρνει χαμπάρι μόλις επιχειρήσεις να τον ρίξεις σε κάποια δουλειά!». (Λαϊκό τραγούδι: *την πρώτη στη Νεάπολη, την άλλη στο Βαρδάρι, την Τρίτη στην Καλαμαριά - σε πήρα πια χαμπάρι!*)·

- *πάρ' το χαμπάρι!* κατάλαβέ το, εννόησέ το: «αν δε μου παραδώσεις τη δουλειά στην ημερομηνία που συμφωνήσαμε, πάρ' το χαμπάρι, δε θα πληρωθείς!». (Λαϊκό τραγούδι: *κόβω δυο άστρα και το φεγγάρι να 'χω στα χέρια τον ουρανό. Αχ, η αγάπη, πάρ' το χαμπάρι θέλει κουράγιο και τσαγανό*)·

- *τι χαμπάρια;* **α.** τι γίνεται; τι κάνεις; πώς είσαι; πώς είναι η διάθεσή σου; ποια είναι τα νέα σου; (Λαϊκό τραγούδι: *γεια σου Γιάννη, τι χαμπάρια, γιατί είσαι λυπημένος*). **β.** τι θα κάνεις, πώς θα ενεργήσεις, πώς θα ξεμπλέξεις, αν συμβεί αυτό που μόλις προείπα(:): «αν καταλάβουν πως βάζεις χέρι στο ταμείο, τι χαμπάρια;». (Τραγούδι: *μείναν ορφανά τα μαξιλάρια κι αν ξυπνήσει ο γέρος, τι χαμπάρια;*)·

- *τι χαμπάρια μάλιστα;* λέγεται ειρωνικά σε κάποιον, που βρίσκεται ξαφνικά μπροστά σε μια δυσκολία, ιδίως από δική του υπαιτιότητα, και έχει την έννοια τώρα τι θα κάνεις; πώς θα ενεργήσεις; Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *τώρα*·

- *φέρνω χαμπάρι*, φέρνω από κάποιον μια είδηση σε κάποιον: «του φέρνω χαμπάρι απ' το γιο του, ότι την άλλη βδομάδα θα 'ρθει να τον δει». (Λαϊκό τραγούδι: *περίμενες, μανούλα μου, το γιο σου να μπαρκάρει, μα άξαφνα σου φέρανε του Χάρου το χαμπάρι*)·

- *χαμπάρι δε δίνει*, αδιαφορεί τελείως: «ο κόσμος να χάνεται γύρω του, χαμπάρι δε δίνει»·